

Succes eller succes

Det er et problem, hvis den enkelte ikke har overskud til at tage hensyn til klimaet. Men det bliver ikke bedre af, at samfundet demokratisk har vedtaget, at netop individets kamp for succes på markedets betingelser er vejen til kollektiv succes. For det betyder, at det overordnede sociale system legitimerer og cementerer individets fraskrivelse af sit ansvar for en potentielt skæbnesvanger udvikling.

Man kan sige, at det sociale sætter betingelserne for, hvordan individet må agere for at kunne fungere, og at det sociale på den måde betinger, hvordan individet er nødt til at opføre sig i dagligdagen. Men så er det netop disse betingelser, der er problemet, hvis de opfordrer eller lige frem tvinger individet til at sætte turbo på undermineringen af vore fælles livsbetingelser.

Det er altså de sociale kriterier for individuel succes, der virker selvnegerende, hvis de tvinger individet til at bidrage til undermineringen af samfundets forudsætninger i dets kamp for anseelse, økonomisk succes og overlevelse.

Med henvisning til den sociale ramme, som det der sætter betingelserne for overhovedet at kunne fungere som menneske, kan den enkelte sagtens undskylde sig med, at man ikke også har overskud til at tage hensyn til hele samfundets naturlige livsbetingelser i sin daglige kamp for individuel succes. Og inden for de økonomiske, juridiske, demokratiske institutioner, der fraskriver det sociale sig ansvaret for at integrere hensynet til samfundets naturlige livsgrundlag, fordi det ville betyde en indskrænkelse af individets hellige ret til succes.

Individet kan på den måde fraskrive sig ansvaret med henvisning til det sociale, og de sociale institutioner gør det med henvisning til individets frihed og rettigheder.

Der er tale om en problemstilling, som rokker ved forestillingen om det moderne samfunds succeskriterier.

Det er et tabu, at retten til selvrealisering og kriterierne for succes i moderne forstand betyder retten til at bidrage til negationen af fælles forudsætninger, og at de kriterier, der gælder for succes, tvinger individet til at bidrage til så paradoksal en praksis.

Det moderne kompleks af paradokser er et tabu

Problematikken handler om komplekset af det moderne samfunds måder at fraskrive sig ansvaret for de selvnegerende tilbøjeligheder på.

Der er tale om en paradoksi, der rammer kernen i moderniteten. Paradoksien afslører de moderne former for rationalitet som samfundets største problem, samt det, at der ikke er en overordnet rationalitet.

Det faktum, at det moderne samfund truer med at underminere sine egne forudsætninger, kombineret med det, at der ikke findes en instans, som kan integrere det forpligtende i samfundets adfærd, det beviser performativt, hvad postmodernisterne erfarede teoretisk for mange år siden, nemlig at den overordnede rationalitet mangler.

Dette komplekse problem er tabu

- i medierne, fordi det ikke sælger,
- i det politiske system, fordi det ikke sælger taburetter,
- på det private plan, fordi det destabiliserer den psykiske ligevægt,
- i sociologisk og naturvidenskabelig forstand, fordi det øger afstanden mellem faktura og forskning,
- i religiøs forstand, fordi det afslører at gud er død, eller at hun kun tog pis på os, da hun skabte os mennesker.

Det handler om det moderne samfunds ansvarsforflygtigelse og manglende evne til at tage vare på sig selv. Det handler om den sande overordnede sociale rationalitet eller mangel på samme.

Demokratiet

Demokratiet er den enkeltes perfekte undskyldning for ansvarsforflygtigelse. Vi har jo kun en stemme og må bøje os for, hvad de andre mener. Desuden er stemmeafgivelsen hemmelig, og vi kan aldrig forpligtes på at redegøre for vore præferencer ud fra en overordnet rationalitet eller hensynet til nogle mere sande almeninteresser, end dem, vi deler i troen på at individuel succes er alle andres succes. Demokratiet bliver brugt som den perfekte undskyldning for ikke at integrere hensynet til naturen og de former for udemokratisk nødvendighed, der omgiver og betinger det moderne samfunds fortsatte succes.

Det store demokratiske flertal er altid gået ind for de mest bekvemme tilbud om mening og selvforståelse. Således var danskerne stort set tilhængere af Nazismen, så længe den lignede det store danske ariske flertals succes. Først da man i begyndelsen af 1943 kunne se, at Hitler ville tabe krigen, vendte det mentalt dovne og bekvemme flertal sig væk fra tyskerne, for så ved afslutningen af krigen at slutte sig til sine befriere, og den amerikanske udgave af succes. Her har vi stået siden.

Alle kan dække sig ind under flertallets, markedets lov, den personlige frihed til at vælge.

Demokratiet siger, at der skal være plads til alle, også os, som gør, at her bliver mindre og mindre plads til andre end de mest succesfulde. Vi repræsenterer de få, der lægger beslag på størstedelen af verdens absolut begrænsede ressourcer, og stemmer på de politikere og holder de medier, der lever af at fortælle os, at vi kan forbruge og producere os ud af den mangel og de økologiske katastrofer, som vi har skabt omkring os med vort overforbrug og svineri.

Politikernes magt er betinget af, om de kan sælge os et populært budskab. Sandheden om en asocial, videnskabeligt beskrevet og udemokratisk naturlig nødvendighed, dvs. budskabet om at vor livsstil er sit eget største problem, det kan ikke sælges.

Individet

Hvis den moralske konstitution afhænger af enkeltindividets præferencer, inden for det at skulle vælge mellem sit eget kortsigtede velbefindende og det for individet abstrakte og fjerne hensyn til menneskehedens almene livsforudsætninger, så vil de mere abstrakte problemstillinger altid komme til kort.

Sagt på en anden måde, hvis den enkelte har tilstrækkeligt ondt et eller andet sted, så vil vedkommende være parat til at ofre hele verden, bare for at slippe for smerten. Og den smule klimaproblematik, der har manifesteret sig i den moderne borgers forstand, har for længst givet de fleste så meget kvalme, at de er parate til at skubbe problemerne fra sig.

Videnskaben

Videnskabens funktion udspilles af de misforståede demokrater, der mener, at en hvilken som helst usikkerhed inden for den videnskabelige fremstilling af de komplekse klimascenarier kan bruges som begrundelse for, i demokratiets navn, at skalte og valte mellem de forskellige bud, således at man fuldstændigt demokratisk men uvidenskabeligt ukvalificeret kan vælge den bekvemme udgave af sandheden.

Således er Bjørn Lomborg og Henrik Svensmark suverænt de enkeltnavne, der er refereret mest til i medierne over de sidste ti år når det drejer sig om den globale opvarmning, på trods af, at de aldrig har været anerkendte for deres budskaber internt i det videnskabelige system, hvor de står for de bekvemme og mindst videnskabelige budskaber af alle.

Medierne

Medierne er for optaget af succes på markedets betingelser, til at kunne formulere eller beskæftige sig forpligtende med problematikken. De fungerer på markedets vilkår, som de alle, på nær DR, Information og Kristeligt Dagblad, officielt tilbyder ideologisk. Men ingen har råd til at bringe upopulære budskaber til torvs, hvorfor alle er tilbøjelige til at gøre en dyd ud af markedets nødvendighed.

Politikerne

Politikerne er henvist til at agere på magtens betingelser, den sociale selvbeskrivelse og almindelige selvforskyldte umyndighed. De er dømt til at bidrage til elendigheden, hvis de vil have succes, og kan måle deres succes på den grad, hvormed de har tabt legitimitet i deres magtudøvelse.

Succes eller succes

Den sejrende livsform er blevet sit eget største problem.

Alle er så optaget af at overleve på de betingelser, der nu gælder, så de mangler det overskud, der skal til, for at legitimere deres adfærd.

Først når man er holdt op med at stræbe efter succes på de herskende kriterier, kan man genvinde en form for myndighed. Først når man forstår, at de gældende kriterier for succes burde have overlevet sig selv, vil man starte det pinlige arbejde med at definere nogle nye.

Af: Cand. Phil., forfatter og foredragsholder Steen Ole Rasmussen.
tlf. 36 93 23 63